

III

(Ettevalmistavad aktid)

NÕUKOGU

NÕUKOGU SEISUKOHT (EL) nr 4/2010 ESIMESEL LUGEMISEL

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004

Nõukogu poolt vastu võetud 11. märtsil 2010

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/C 122 E/01)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

(2) Kuna bussisõitja on veolepingu nõrgem pool, tuleks kõigile sõitjatele tagada kaitse miinimumtase.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

(3) Bussisõitjate õiguste laiendamiseks võetavad liidu meetmed peaksid arvestama peamiselt väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest koosneva veondussektori erisusi.

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

(4) Võttes arvesse eriotstarbeliste liinivedude ja omal kulul korraldatavate sõitjatevedude eripära, tuleks need transpordiliigid jätta käesoleva määruse reguleerimisalast välja. Eriotstarbelised liiniveod peaksid hõlmama puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute vedu, töötajate vedu kodust tööle ja tagasi, õpilaste ja üliõpilaste vedu õppeasutusse ja tagasi.

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Liidu tegevuse eesmärk bussiveo alal peaks muu hulgas olema sõitjate kõrgetasemeline kaitse, mis on samaväärne teiste transpordiliikidega ja mis kehtib kõikidel reisidel. Lisaks tuleks täies ulatuses arvestada üldisi tarbijakaitse-nõudeid.

(5) Võttes arvesse linnaliiniveo, linnalähise liiniveo ja piirkondliku liiniveo eripära, peaks liikmesriikidel olema õigus kehtestada seda liiki transpordi suhtes erand seoses käesoleva määruse olulise osa kohaldamisega. Linnaliiniveo, linnalähise liiniveo ja piirkondliku liiniveo kindlakstelemisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse selliseid kriteeriume nagu vahemaa, teenuse sagedus, planeeritud peatuste arv, kasutatavate busside liigid, piletiskeemid, kõrghooaja ja madalhooaja teenuste vaheline sõitjate arvu erinevus, bussikoodid ja ajakavad.

⁽¹⁾ 16. juuli 2009. aasta arvamus (ELT C 317, 23.12.2009, lk 99).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 23. aprilli 2009. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 11. märts 2010. Euroopa Parlamendi ... seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

- (6) Sõitjad ning vähemalt need isikud, kelle ülalpidamiseks sõitja oli või oleks olnud õiguslikult kohustatud, peaksid olema kaitstud bussiveoteenuse kasutamiseiga seotud õnnetuse puhul, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta ⁽¹⁾.
- (7) Bussiveoteenuse kasutamiseiga seotud õnnetuse põhjustatud surma või vigastuse või pagasi kaotsimineku või kahjustamise korral hüvitise maksmise suhtes kohaldatava õiguse valimisel tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrust (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II”) ⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrust (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) ⁽³⁾.
- (8) Sõitjatel peaks lisaks bussiveoteenuse kasutamiseiga seotud õnnetuse põhjustatud surma või vigastuse või pagasi kaotsimineku või kahjustamise korral vastavalt siseriiklikule õigusele makstavale hüvitisele olema õigus saada abi seoses nende koheste praktiliste vajadustega pärast õnnetust. Selline abi võib hõlmata esmaabi, majutust, toitu, rõivaid ja transporti.
- (9) Bussiveoteenused peaksid olema kasulikud kõigile kodanikele. Seega peaks bussiveoteenuste kasutamine olema puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutel võimalik nii nagu teistel isikutel, sõltumata sellest, kas piiratud liikumisvõime on põhjustanud puue, vanus või muu tegur. Puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutel on kõigi teiste kodanikega võrdne vaba liikumise ja valikuvabaduse õigus ning õigus võrdsele kohtlemisele.
- (10) Arvestades Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklit 9 ja selleks, et anda puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele teiste kodanikega samaväärne võimalus bussiga sõita, tuleks kehtestada sõidu ajal mittediskrimineerimise ja abistamise eeskirjad. Nimetatud isikutel tuleks seepärast lubada sõita ja nende vedamisest ei tohiks puude või piiratud liikumisvõime tõttu keelduda, välja arvatud, kui see on põhjendatud ohutusega või sõidukite konstruktsiooni või infrastruktuuriga seonduvatel põhjustel. Asjakohaste töökaitseõigusaktide raames peaks puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutel olema õigus saada abi bussijaamades ja bussides. Sotsiaalse kaasatuse huvides peaksid asjaomased isikud saama abi tasuta. Vedajad peaksid kehtestama juurdepääsutingimused, kasutades eelistatavalt Euroopa standardimissüsteemi.
- (11) Uute bussijaamade kavandamisel ning suuremate uuendustööde teostamisel peaksid bussijaamade käitajad võimalusel võtma arvesse puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute vajadusi. Igal juhul peaksid bussijaamade käitajad määrama kindlaks punktid, kus kõnealused isikud saavad oma saabumisest ja abivajadusest teatada.
- (12) Personal peaks olema läbinud vastava koolituse, et reageerida puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute vajadustele. Bussijuhtide siseriiklike kutsetunnistuste vastastikuse tunnustamise lihtsustamise eesmärgil võiks puuetalase teadlikkuse suurendamise koolitus olla osaks alus- või jätkuõppest, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiiviga 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ⁽⁴⁾. Selleks et tagada koolitusnõuete kehtestamise ja nimetatud direktiivis sätestatud tähtaegade vaheline sidusus, tuleks lubada piiratud perioodiks erandi tegemise võimalust.
- (13) Võimaluse korral tuleks puudega ja piiratud liikumisvõimega isikuid esindavaid organisatsioone kaasata puuetalase teadlikkuse suurendamise koolituse korraldamisse.
- (14) Bussisõitjate õiguste hulka peaks kuuluma õigus saada teavet teenuste kohta nii enne reisi kui ka reisi ajal. Bussisõitjatele antav kogu oluline teave peaks olema kättesaadav ka mõnel muul moel, mis oleks kättesaadav puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele.
- (15) Käesolev määrus ei tohiks piirata vedajate õigusi taotlelda vastavalt kohaldatavatele siseriiklikele õigusaktidele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt.
- (16) Reisi tühistamisest või pikaajalisest hilenemisest sõitjatele tekkivaid ebamugavusi tuleks vähendada. Selleks tuleks bussijaamadest lahkuvate sõitjate eest piisavalt hoolitseda ja neid tuleks piisavalt teavitada. Samuti peaks sõitjatel olema võimalus reis tühistada ja saada piletite eest hüvitist või jätkata oma reisi või muuta reisi marsruuti rahuldavatel tingimustel.

⁽¹⁾ ELT L 263, 7.10.2009, lk 11.

⁽²⁾ ELT L 199, 31.7.2007, lk 40.

⁽³⁾ ELT L 177, 4.7.2008, lk 6.

⁽⁴⁾ ELT L 226, 10.9.2003, lk 4.

- (17) Vedajad peaks oma kutseliitude kaudu tegema koostööd, et võtta sidusrühmi, kutseliite ning tarbijate, sõitjate ja puudega isikute ühendusi kaasates vastu siseriiklikud või Euroopa tasandi eeskirjad, mis on suunatud sõitjatele osutatava teeninduse parandamisele, eelkõige reisi tühistamise ja pikaajaliste hilinemiste korral.
- (18) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada sõitjate õigusi, mis on kehtestatud nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiiviga 90/314/EMÜ reispakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta⁽¹⁾. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada juhtudel, kui pakettreis tühistatakse muul põhjusel kui bussiveoteenuse tühistamise tõttu.
- (19) Sõitjaid tuleks nende käesolevas määruses sätestatud õigustest täielikult teavitada, et nad saaksid oma õigusi tegelikult teostada.
- (20) Sõitjatel peaks olema võimalus oma õigusi teostada vedaja rakendatud asjakohase kaebemenetluse raames või esitades kaebuse asjaomase liikmesriigi selleks määratud asutusele või asutustele.
- (21) Liikmesriigid peaksid tagama käesoleva määruse täitmise ning määrama pädeva asutuse või asutused, kes täidab või kes täidavad järelevalve ja jõustamisega seotud ülesandeid. See ei tohiks mõjutada sõitjate õigust pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse siseriikliku õiguse alusel.
- (22) Võttes arvesse liikmesriigi kehtestatud kaebuste esitamise menetlust, tuleks abi käsitlev kaebus eelistatavalt adresseerida käesoleva määruse täitmise tagamiseks määratud asutus(tele) selles liikmesriigis, kus asub bussi sisenemise või bussist väljumise punkt.
- (23) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistused käesoleva määruse rikkumise eest ja tagama nimetatud karistuste kohaldamise. Kõnealused karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (24) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt tagada sõitjatele võrdväärse kaitstuse ja abistamise tase bussiveol kõikides liikmeriikides, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning meetme ulatuse või toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (25) Käesolev määrus ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta)⁽²⁾ kohaldamist.
- (26) Käesoleva määruse täitmise tagamise aluseks peaks olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseasutuste jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus)⁽³⁾. Seepärast tuleks kõnealust määrust vastavalt muuta.
- (27) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6, pidades samuti silmas nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust⁽⁴⁾, ning nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega⁽⁵⁾,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega kehtestatakse bussivedu reguleerivad eeskirjad järgnevates küsimustes:

- a) sõitjate mittediskrimineerimine vedajate pakutavates veotingimustes;
- b) sõitjate õigused bussiveoteenuse kasutamisel toimunud õnnetusega põhjustatud surma või vigastuse või pagasi kaotsimise või kahjustamise korral;
- c) puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute mittediskrimineerimine ja abistamine;
- d) sõitjate õigused reisi tühistamise või hilinemise korral;
- e) sõitjatele antav miinimumteave;

⁽²⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽³⁾ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

⁽⁵⁾ ELT L 373, 21.12.2004, lk 37.

⁽¹⁾ EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59.

- f) kaebuste käsitlemine;
- g) täitmise tagamise üldeeskirjad.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse liinivedusid kasutavate sõitjate suhtes:

- a) kui bussi sisenemise punkt asub liikmesriigi territooriumil või
- b) bussi sisenemise punkt asub väljaspool liikmesriigi territooriumi ja bussist väljumise punkt asub liikmesriigi territooriumil.

2. Välja arvatud III–VI peatükk, kohaldatakse käesolevat määrust lisaks sõitjate suhtes, kes kasutavad juhuvedusid, mille puhul sõitja esialgne bussi sisenemise või bussist lõpliku väljumise punkt asub liikmesriigi territooriumil.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata eriotstarbeliste liinivedude ja omal kulul korraldatavate sõitjatevedude suhtes.

4. Välja arvatud artikli 4 lõige 2, artikkel 9 ja artikli 10 lõige 1, võivad liikmesriigid jätta käesoleva määruse kohaldamisalast välja linnaliinivedud, linnalähised liinivedud ja piirkondlikud liinivedud, sealhulgas seda liiki piiriülesed vedud.

5. Välja arvatud artikli 4 lõige 2 ning artiklid 9 ja 10, võib liikmesriik läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel jätta käesoleva määruse reguleerimisalast välja riigisiseseid liinivedud. Sellise erandi võib anda kuni viieks aastaks ning seda võib kaks korda pikendada.

6. Liikmesriik võib maksimaalselt viieks aastaks jätta läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel käesoleva määruse kohaldamisalast välja teatud liinivedud põhjusel, et oluline osa liiniveost, sealhulgas vähemalt üks sõiduplaanijärgne peatus, toimub väljaspool liitu. Sellist erandit võib uuendada.

7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni eranditest, mida antakse vastavalt lõigetele 4, 5 ja 6 eri liiki teenustele. Komisjon võtab kohaseid meetmeid, kui erand ei ole käesoleva artikli sätetega kooskõlas. Hiljemalt ... (*) esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande vastavalt lõigetele 4, 5 ja 6 antud eranditest.

(*) Palun sisestada kuupäev, mis saabub viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva.

8. Käesoleva määruse sätteid ei tõlgendata tehniliste nõuetena, mis kohustavad vedajaid või bussijaama käitajaid muutma või asendama busse või infrastruktuuri või bussijaamade ja -peatuste seadmeid.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „liinivedu” – sõitjate bussivedu kindlate vaheaegade järel kindlaksmääratud marsruudil, kusjuures sõitjad sisenevad ja väljuvad varem kindlaksmääratud peatustes;

b) „eriotstarbeline liinivedu” – mis tahes vedaja korraldatav teatavate sõitjaterühmade regulaarne bussivedu, millest muud sõitjad on välja arvatud;

c) „omal kulul korraldatav vedu” – bussivedu, mida teevad füüsilised või juriidilised isikud mittekaubanduslikel ja mittetulunduslikel eesmärkidel, kus:

— vedu on sellele füüsilisele või juriidilisele isikule ainult kõrvaltegevus,

— kasutatavad sõidukid kuuluvad nimetatud füüsilisele või juriidilisele isikule või ta on need omandanud järele maksuga või neid kasutatakse pikaajalise liisingilepingu alusel ja neid juhib füüsilise või juriidilise isiku töötaja või kõnealune füüsiline isik või tema poolt töölevõetud isik või ettevõtja poolt töölevõetud või lepingulise kohustuse alusel ettevõtte käsutusse antud töötaja;

d) „juhuvedu” – vedu, mis ei kuulu liinivedude mõiste alla ja mille põhiline eripära on see, et bussiga veetakse kliendi või vedaja enda algatusel kokku pandud sõitjaterühmi;

e) „veoleping” – vedu käsitlev leping vedaja ja reisija vahel ühe või mitme liini- või juhuveo teostamiseks;

f) „pilet” – veolepingu sõlmimist kinnitav kehtiv dokument või muu tõend;

g) „vedaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole reisikorraldaja või piletimüüja ja kes pakub üldsusele transporti liiniveo või juhuveo vormis;

h) „tegelik vedaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole vedaja ja kes tegelikult teostab kogu veo või osa veost;

- i) „piletimüüja” – vahendaja, kes sõlmib veolepinguid vedaja nimel;
- j) „reisibüroo” – vahendaja, kes tegutseb sõitja nimel veolepingute sõlmimise eesmärgil;
- k) „reisikorraldaja” – direktiivi 90/314/EMÜ artikli 2 lõigetes 2 ja 3 määratletud korraldaja või vahendaja, kes ei ole vedaja;
- l) „puudega või piiratud liikumisvõimega isik” – isik, kelle liikumisvõime on reisi ajal füüsilise (sensoorse või lokomotoorse, alalise või ajutise) või vaimse puude või kahjustuse või muu puude või vanuse tõttu piiratud ning kelle seisund nõuab asjakohast tähelepanu ning kõikidele sõitjatele kättesaadavate teenuste kohandamist tema erivajadustele;
- m) „juurdepääsutingimused” – asjaomased standardid, juhised ja asjaomane teave juurdepääsu kohta bussidele ja/või määratud bussijaamadele, hõlmates sealhulgas nende rajatise, mis on mõeldud puudega või piiratud liikumisvõimega isikute jaoks;
- n) „broneering” – mingil kindlal ajal väljuvas liinibussis istekoha broneerimine;
- o) „bussijaam” – mehitatud terminal, kus kindlaksmääratud marsruudi kohaselt on kavandatud liiniveo peatus sõitjate sisenemiseks või väljumiseks ning kus asuvad sellised vahendid nagu registreerimislaud, ooteruum või piletikassa;
- p) „bussipeatus” – mis tahes punkt, mis ei ole bussijaam ning kus kindlaksmääratud marsruudi kohaselt on kavandatud liiniveo peatus sõitjate sisenemiseks ja väljumiseks;
- q) „bussijaama käitaja” – organisatsiooniline üksus liikmesriigis, kes vastutab määratud bussijaama juhtimise eest;
- r) „tühistamine” – varem kavandatud liiniveo ärajäämine;
- s) „hiline mine” – erinevus selle kellaaja vahel, millal liinivedu pidi sõiduplaani kohaselt väljuma ning millal ta tegelikult väljus.

Artikkel 4

Piletid ja mittediskrimineerivad lepingutingimused

1. Vedaja väljastab sõitjale pileti, välja arvatud juhul, kui õiguse veoteenust kasutada annab mõni muu dokument. Pileti võib väljastada elektroonilisel kujul.
2. Ilma et see piiraks sotsiaaltariife, pakutakse vedaja kohaldatavaid lepingutingimusi ja tariife avalikkusele, diskrimineeri-

mata lõpptarbijat otseselt või kaudselt tema kodakondsuse alusel või vedaja või piletimüüja asutamiskoha alusel liidus.

Artikkel 5

Muud osapooled

1. Kui käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmine on usaldatud tegelikule vedajale, piletimüüjale või mõnele muule isikule, on kõnealused kohustused delegeerinud vedaja, reisibüroo, reisikorraldaja või terminalioperaator sellegipoolest vastutav kõnealuse tegeliku kohustuste täitja tegevuse ja tegevusetuse eest.

2. Lisaks kohaldatakse selle isiku suhtes, kellele vedaja, reisibüroo, reisikorraldaja või terminalioperaator on kohustuse täitmise usaldanud, käesoleva määruse sätteid seoses temale usaldatud kohustusega.

Artikkel 6

Kohustustest loobumise keeld

1. Käesoleva määruse alusel sõitjate ees võetud kohustusi ei tohi piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingus sisalduva mõõnva või piirava klausliga.
2. Vedaja võib sõitjatele pakkuda käesolevas määruses kehtestatud nõuetest soodsamaid lepingutingimusi.

II PEATÜKK

HÜVITAMINE JA ABI ÕNNETUSE KORRAL

Artikkel 7

Sõitja surm või vigastus ning pagasi kaotamine või kahjustamine

1. Sõitjal on kohaldatavate siseriiklike õigusaktide kohaselt õigus hüvitisele bussiveoteenuse kasutamisel toimunud õnnetuse käigus põhjustatud surma või vigastuse ning samuti pagasi kaotamise või kahjustamise korral. Sõitja surma puhul kohaldatakse seda õigust minimaalselt nende isikute suhtes, kelle ülalpidamiseks sõitja oli või oleks olnud õiguslikult kohustatud.

2. Hüvitise määr arvutatakse kohaldatavate siseriiklike õigusaktide kohaselt. Siseriiklike õigusaktidega sätestatud hüvitise ülemmäär, mida tasutakse surma ja vigastuse või pagasi kaotamise või kahjustamise korral, on iga juhtumi korral vähemalt:

- a) 220 000 eurot sõitja kohta;

b) linnaliiniveo, linnalähise liiniveo ja piirkondlike liini- ja juhuvedude puhul 500 eurot pagasiühiku kohta ning muude liini- ja juhuvedude puhul 1 200 eurot pagasiühiku kohta. Ratastoolide, muude liikumisabivahendite või abivahendite kahjustumise korral makstav hüvitis on igal juhul võrdne kaotatud või kahjustatud vahendi asendamise või parandamise kuludega.

Artikkel 8

Sõitjate kohesed praktilised vajadused

Bussiveoteenuse kasutamisel toimunud õnnetuse korral osutab vedaja mõistlikku abi seoses sõitjate koheste praktiliste vajadustega pärast õnnetust. Abi ei tähenda vastutuse tunnistamist.

III PEATÜKK

PUUDEGA JA PIIRATUD LIIKUMISVÕIMEGA ISIKUTE ÕIGUSED

Artikkel 9

Õigus transpordile

1. Vedajad, reisibürood ja reisikorraldajad ei keeldu puuet või piiratud liikumisvõimet põhjenduseks tuues broneeringu vastuvõtmisest, pileti väljastamisest või muul viisil andmisest ega puudega või piiratud liikumisvõimega isiku bussi sisenemise lubamisest.

2. Puudega ja liikumispuudega isikute broneeringute ning piletite eest ei võeta lisatasu.

Artikkel 10

Erandid ja eritingimused

1. Artikli 9 lõikest 1 olenemata võib vedaja, reisibüroo ja reisikorraldaja keelduda isiku broneeringu vastuvõtmisest, talle pileti väljastamisest või muul viisil andmisest või tema bussi sisenemise lubamisest tema puuet või piiratud liikumisvõimet põhjenduseks tuues järgmistel juhtudel:

- a) et täita rahvusvahelises, liidu või siseriiklikus õiguses sätestatud kohaldatavaid ohutusnõudeid või pädevate asutuste kehtestatud tervisekaitse- ja ohutusnõudeid;
- b) kui sõiduki konstruktsiooni või infrastruktuuri, sealhulgas bussipeatused ja -jaamad, tõttu on puudega või piiratud liikumisvõimega isiku bussi sisenemine, bussist väljumine või vedamine ohutul ja praktikas teostataval viisil võimatu.

2. Broneeringu vastuvõtmisest või pileti väljastamisest või muul viisil andmisest keeldumise korral lõikes 1 esitatud alustel teeb vedaja, reisibüroo ja reisikorraldaja mõistlikke jõupingutusi, et teavitada asjaomast isikut vedaja osutatavast alternatiivsest transpordivõimalusest.

3. Kui puudega või piiratud liikumisvõimega isikut, kellel on broneering või pilet ja kes vastab artikli 14 lõike 1 punktis a esitatud nõuetele, ei lubata sellest hoolimata tema puude või piiratud liikumisvõime tõttu bussi siseneda, siis antakse kõnealusele isikule ja teda käesoleva artikli lõike 4 alusel saatvale isikule võimalus valida järgmiste võimaluste vahel:

- a) hüvitise saamise õigus ja vajaduse korral tasuta tagasireisiteenus esimesse väljumiskohta esimesel võimalusel vastavalt veolepingus sätestatud tingimustele ning
- b) reisi jätkamine või mõistlikel tingimustel alternatiivsete transpordivõimaluste abil marsruudi muutmine veolepingus sätestatud sihtkohta jõudmiseks, välja arvatud juhtudel kui see ei ole võimalik.

Artikli 14 lõike 1 punkti a kohane teavitamata jätmine ei mõjuta pileti eest makstud raha tagasisaamise õigust.

4. Samadel tingimustel lõike 1 punktis a nimetatuga võib vedaja, reisibüroo või reisikorraldaja nõuda, et puudega või liikumispuudega isikut saadaks teine isik, kes on suuteline osutama puudega või liikumispuudega isikule vajalikku abi, kui see on tingimata vajalik. Sellist saatvat isikut veetakse tasuta ning võimaluse korral antakse talle istekoht puudega või piiratud liikumisvõimega isiku kõrval.

5. Kui vedajal, reisibürool või reisikorraldajal on õigus kasutada lõikes 1 sätestatud erandit, teavitab ta viivitamatult puudega või piiratud liikumisvõimega isikut selle põhjustest või isiku taotluse korral teatab talle kõnealustest põhjustest kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast taotluse esitamist.

Artikkel 11

Juurdepääs ja teave

1. Vedajad ja bussijaamade käitajad kehtestavad või koostavad (vajaduse korral oma organisatsioonide abil) koostöös puudega ja piiratud liikumisvõimega isikuid esindavate organisatsioonidega puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute võrdsel alusel transpordile juurdepääsu tingimused.

2. Vedajad ja bussijaamade käitajad teevad lõikes 1 sätestatud juurdepääsutingimused üldsusele füüsiliselt või internetis kättesaadavaks samades keeltes kui tavaliselt kõigile sõitjatele avaldatav teave.

3. Reisikorraldajad teevad kättesaadavaks lõikes 1 sätestatud juurdepääsutingimused, mida kohaldatakse nende poolt korraldatavate, müüdavate või müügiks pakutavate reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide juurde kuuluvate reiseid suhtes.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud teavet juurdepääsutingimuste kohta jagatakse sõitja taotlusel.

5. Vedajad, reisibürood ja reisikorraldajad tagavad, et puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele on sobivas ja juurdepääsetavas vormis kättesaadav kogu asjakohane üldine teave reisi ja veotingimuste kohta, sealhulgas vajadusel interneti teel broneerimine ja internetis esitatav teave. Teavet jagatakse sõitja taotlusel.

Artikkel 12

Bussijaamade kindlaksmääramine

Liikmesriigid määravad kindlaks bussijaamad, kus antakse abi puudega ja liikumispuudega isikutele. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile. Komisjon avalikustab kindlaksmääratud bussijaamade nimekirja Internetis.

Artikkel 13

Õigus abile kindlaksmääratud bussijaamades ja bussides

1. Vastavalt artikli 11 lõikes 1 ette nähtud juurdepääsutingimustele osutavad vedajad ja bussijaamade käitajad oma pädevusvaldkondade raames puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele liikmesriikide kindlaksmääratud bussijaamades tasuta abi, mis on täpsustatud I lisa punktis a.

2. Vastavalt artikli 11 lõikes 1 ette nähtud juurdepääsutingimustele osutavad vedajad puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele bussides tasuta abi, mis on täpsustatud I lisa punktis b.

Artikkel 14

Abi andmise tingimused

1. Vedajad ja bussijaamade käitajad teevad koostööd, et osutada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele abi, tingimusel et:

a) vedajaid, bussijaamade käitajaid, reisibüroosid ja reisikorraldajaid teavitatakse isiku abivajadusest vähemalt kaks tööpäeva enne sellise abi osutamise vajadust ja

b) asjaomane isik ilmub kindlaksmääratud punkti:

i) vedaja poolt kirjalikult määratud ajaks, mis ei ole rohkem kui 60 minutit enne avaldatud bussi sisenemise aega, või

ii) kui aega ei ole määratud, siis hiljemalt 30 minutit enne avaldatud väljumisaega.

2. Lisaks lõikele 1 teavitavad puudega või piiratud liikumisvõimega isikud vedajat, reisibürood või reisikorraldajat oma iste-

kohaga seotud erivajadustest broneeringu tegemise ajal või pileti eelmüügist ostmise ajal, eeldusel et kõnealune vajadus on sellel ajal teada.

3. Vedajad, bussijaamade käitajad, reisibürood ja reisikorraldajad võtavad kõik vajalikud meetmed puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute abivajadust käsitlevate teadete vastuvõtmiseks. Kõnealust kohustust kohaldatakse kõigis kindlaksmääratud bussijaamades, sealhulgas telefoni ja interneti teel toimuva müügi suhtes.

4. Juhul kui abivajadusest ei ole vastavalt lõike 1 punktile a ja lõikele 2 teatatud, teevad vedajad, bussijaama käitajad, reisibürood ja reisikorraldajad kõik mõistlikud pingutused, et anda puudega või piiratud liikumisvõimega isikule abi nii, et ta saaks siseneda bussi või ümber istuda väljuvasse bussi või väljuda saabuvast bussist, millele ta on pileti ostnud.

5. Bussijaama käitajad määravad bussijaamas või väljaspool seda koha, kus puudega ja piiratud liikumisvõimega isikud saavad teatada oma saabumisest ja paluda abi. Kõnealune koht on selgelt märgistatud ning sealt saab kättesaadaval kujul põhilist teavet bussijaama ja osutatava abi kohta.

Artikkel 15

Teabe edastamine kolmandale isikule

Kui reisibürood või reisikorraldajad saavad artikli 14 lõike 1 punkti a osutatud teate, edastavad nad oma tavatööaja jooksul võimalikult kiiresti kõnealuse teabe vedajale või bussijaama käitajale.

Artikkel 16

Koolitus

1. Vedaja ja vajaduse korral bussijaama käitaja kehtestab puudega inimeste alase koolituse korra, sealhulgas juhendamise, ning tagab, et:

a) töötajad, välja arvatud bussijuhid, sealhulgas kolmandate isikute värvatud töötajad, kes osutavad puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele otsest abi, läbivad II lisa punktides a ja b kirjeldatud koolituse või juhendamise, ja

b) sõitjatega vahetult tegelevad või sõitjatega seonduvate küsimustega tegelevad töötajad, sealhulgas bussijuhid, läbivad II lisa punktis a kirjeldatud koolituse või juhendamise.

2. Liikmesriik võib maksimaalselt kaheks aastaks alates ... (*) teha erandi lõike 1 punkti b kohaldamisest seoses bussijuhtide koolitamisega.

(*) Palun lisada käesoleva määruse kohaldamise kuupäev.

*Artikkel 17***Hüvitis ratastoolide ja muude liikumisabivahendite eest**

1. Vedajad ja bussijaama käitajad vastutavad juhul, kui nad põhjustavad abi osutamise käigus kahju, mis tuleneb ratastoolide, muude liikumisabivahendite või abivahendite kadumisest või kahjustumisest. Hüvitatist maksab vedaja või bussijaama käitaja, kes vastutas kaotsimineku või kahjustamise eest.
2. Lõikes 1 nimetatud hüvitise määr võrdub kadunud või kahjustatud abivahendi asendusväärtuse või parandamiskuludega.
3. Vajadusel võetakse kõik abinõud abivahendi kiireks ja ajutiseks asendamiseks. Ratastoolidel, muudel liikumisabivahenditel või abivahenditel on võimaluse korral samasugused tehnilised ja funktsionaalsed omadused nagu kaotsiläinud või kahjustatud abivahendil.

*Artikkel 18***Erandid**

1. Ilma et see piiraks artikli 2 lõike 4 kohaldamist, võivad liikmesriigid vabastada riigisisesed liiniveod käesoleva peatüki kõigi või mõnede sätete kohaldamisest, tingimusel et riigisisesel liinivedude suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju, millega tagatakse puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute kaitse tase, mis on vähemalt võrdne käesoleva määrusega sätestatud kaitse tasemega.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni vastavalt lõikele 1 tehtud eranditest. Komisjon võtab kohaseid meetmeid, kui erand ei ole käesoleva artikli sätetega kooskõlas. Hiljemalt ... (*) esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande vastavalt lõikele 1 antud eranditest.

IV PEATÜKK

SÕITJATE ÕIGUSED REISI TÜHISTAMISE VÕI HILINEMISE KORRAL*Artikkel 19***Reisi jätkamine, marsruudi muutmine ja hüvitamine**

1. Juhul kui vedajal on alust arvata, et liinivedu tühistatakse või selle bussijaamast väljumine hilineb rohkem kui 120 minutit, tuleb sõitjatel võimaldada viivitamata valida järgmiste võimaluste vahel:
  - a) võrreldavatel tingimustel reisi jätkamine või marsruudi muutmine lõppsihtkohta jõudmiseks esimesel võimalusel vastavalt veolepingus sätestatule;

(*) Palun lisada kuupäev, mis saabub viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva.

- b) piletihinna hüvitamine ja vajaduse korral tasuta tagasireisiteenus bussiga esimesse väljumiskohta esimesel võimalusel vastavalt veolepingus sätestatule.

2. Kui liinivedu tühistatakse või selle bussipeatusest väljumine hilineb rohkem kui 120 minutit, on sõitjal õigus reisi jätkata, marsruuti muuta või saada vedajalt piletihinna hüvitist.

3. Lõike 1 punktis b ja lõikes 2 sätestatud hüvitise maksmine toimub 14 päeva jooksul pärast pakkumise tegemist või taotluse kättesaamist. Maksega hüvitatakse kogu pileti ostuhind ärajäänud reisi osa või osade puhul ning juba toimunud reisi osa või osade puhul, kui reis ei oma seoses sõitja esialgse reisi-kavaga enam mõtet. Reisikaardi või perioodipileti puhul on makse võrdne kaardi või pileti täishinna proportsionaalse osaga. Hüvitis makstakse rahas, välja arvatud kui sõitja on nõus mõne muu hüvitamise vormiga.

*Artikkel 20***Teave**

1. Liiniveo tühistamise või hilinemise korral peab vedaja või vajaduse korral bussijaama käitaja teavitama bussijaamadest väljuvaid sõitjaid olukorrast võimalikult kiiresti ja igal juhul mitte hiljem kui 30 minutit pärast reisi sõiduplaanijärgset väljumist ning eeldatavast väljumisajast niipea, kui see on teada.
2. Kui sõitjad jäävad tühistamise või hilinemise tõttu maha õigeaegselt väljunud ühendusveoteenuselt, teeb vedaja või vajaduse korral bussijaama käitaja mõistlikke jõupingutusi, et teavitada asjaomaseid sõitjaid muudest ühendusreisidest.
3. Vedaja või vajaduse korral bussijaama käitaja tagab, et puudega ja piiratud liikumisvõimega isikud saavad lõigetes 1 ja 2 nõutud teavet kättesaadaval kujul.

*Artikkel 21***Abi reisi tühistamise või hilinemise korral**

Kui reisi graafikujärgne kestus on üle kolme tunni ning see tühistatakse või bussijaamast väljumine hilineb rohkem kui kaks tundi, pakub vedaja sõitjatele tasuta:

- a) suupisteid, einet ja karastusjooke ootamisajale vastaval hulgal, kui need on bussis või bussijaamas kättesaadavad või neid on võimalik mõistlikul viisil muretseda;
- b) abi hotelli või muu majutuse otsimisel ning bussijaama ja majutuskoha vahelise transpordi organiseerimisel, kui on vajalik üks või mitu ööbimist.

Käesoleva artikli kohaldamisel osutab vedaja erilist tähelepanu puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute ning neid saatvate isikute vajadustele.

Artikkel 22

Täiendavad nõuded

Käesolev peatükk ei takista sõitjaid liikmesriigi kohtus nõudmast liinivedude tühistamise või hilinemise tõttu tekkinud kahju hüvitamist vastavalt siseriiklikele õigusaktidele.

V PEATÜKK

TEABE JA KAEBUSTE ÜLDESKIRJAD

Artikkel 23

Reisiteabe saamise õigus

Vedajad ja bussijaamade käitajad annavad oma pädevuse piires sõitjatele piisavat teavet kogu nende reisi vältel. Kui see on võimalik, esitatakse seda teavet taotluse korral kättesaadaval kujul.

Artikkel 24

Teave reisijate õiguste kohta

1. Vedajad ja bussijaamade käitajad tagavad oma pädevuse piires, et sõitjatele antakse hiljemalt väljumisel asjakohast ja arusaadavat teavet käesolevast määrusest tulenevate sõitjate õiguste kohta. Teavet antakse bussijaamades ja vajaduse korral internetis. Puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute taotlusel antakse teavet neile ligipääsetaval kujul. Nimetatud teave sisaldab liikmesriikide poolt artikli 27 lõike 1 alusel määratud jõustamise eest vastutava(te) asutus(t)e kontaktandmeid.

2. Lõikes 1 nimetatud teavitamisnõude täitmiseks võivad vedajad ja bussijaamade käitajad kasutada komisjoni poolt kõigis Euroopa Liidu institutsioonide ametlikes keeltes koostatud ja neile kättesaadavaks tehtud kokkuvõtet käesoleva määruse sätestest.

Artikkel 25

Kaebused

Vedajad kehtestavad või kasutavad mehhanismi, et käsitleda kaebusi seoses artiklites 4, 8 ning 9 kuni 24 sätestatud õiguste ja kohustustega.

Artikkel 26

Kaebuste esitamine

Kui käesoleva määrusega hõlmatud sõitja soovib esitada vedajale kaebust seoses artiklitega 4, 8 ning 9 kuni 24, esitab ta selle kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil liinivedu teostati või oleks tulnud teostada. Ühe kuu jooksul alates kaebuse saamisest teavitab vedaja sõitjat sellest, kas tema kaebus on põhjendatud,

tagasi lükatud või on veel käsitlemisel. Lõplik vastus tuleb anda siiski hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kaebuse saamist.

VI PEATÜKK

JÕUSTAMINE JA JÕUSTAMISE EEST VASTUTAVAD SISERIIKLIKUD ASUTUSED

Artikkel 27

Jõustamise eest vastutavad siseriiklikud asutused

1. Iga liikmesriik määrab uue või olemasoleva asutuse või asutused vastutama käesoleva määruse jõustamise eest seoses tema territooriumil asuvatest punktides lähtuvate liinivedudega ja seoses kolmandatest riikidest sellistesse punktidesse suunduvate liinivedudega. Iga asutus võtab käesoleva määruse täitmise tagamiseks vajalikud meetmed.

Iga asutus on oma organisatsiooni, rahastamisotsuste, juriidilise struktuuri ja otsuste tegemise poolest vedajatest, reisikorraldajatest ja bussijaamade käitajatest sõltumatu.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni käesoleva artikli kohaselt määratud asutusest või asutustest.

3. Iga sõitja võib kooskõlas siseriiklike õigusaktidega esitada kaebuse käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta igale lõike 1 kohaselt määratud asjaomasele asutusele või muule liikmesriigi määratud asjaomasele asutusele.

Liikmesriik võib otsustada:

- et sõitja esitab artiklitega 4, 8 ning 9 kuni 24 seotud kaebuse kõigepealt vedajale ja/või
- et jõustamise eest vastutav siseriiklik asutus või liikmesriigi määratud muu asjakohane asutus tegutseb edasikaebusi käsitleva asutusena kaebuste puhul, mida ei ole artikli 26 kohaselt lahendatud.

Artikkel 28

Täitmise aruanne

Artikli 27 lõike 1 alusel määratud täitmise eest vastutavad asutused avaldavad hiljemalt 1. juunil ... (*) ja seejärel iga kahe aasta järel oma kahe eelneva aasta tegevuse kohta aruande, mis sisaldab eelkõige käesoleva määruse rakendamiseks võetud meetmete kirjeldust ning statistikat kaebuste ja kohaldatud sanktsioonide kohta.

Artikkel 29

Jõustamise eest vastutavate asutuste koostöö

Artikli 27 lõikes 1 osutatud jõustamise eest vastutavad siseriiklikud asutused vahetavad vajaduse korral teavet oma töö ja otsustuspõhimõtete ning -tavade kohta. Selle ülesande täitmisel toetab neid komisjon.

(*) Palun sisestada kuupäev, mis saabub kaks aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva.

*Artikkel 30***Karistused**

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ja võtavad nende rakendamise tagamiseks kõik vajalikud meetmed. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist eeskirjadest ja meetmetest komisjonile hiljemalt ... (*) ning annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 31***Aruanne**

Komisjon esitab hiljemalt ... (**)
Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse toimimise ja mõju kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud käesoleva määruse sätete üksikasjalikumaks rakendamiseks või määruse muutmiseks.

*Artikkel 32***Määruse (EÜ) nr 2006/2004 muutmise**

Määruse (EÜ) nr 2006/2004 lisale lisatakse järgmine punkt:

„18. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) nr .../2010, mis käsitleb bussisõitjate õigusi (*).

_____ (*) ELT ...”.

*Artikkel 33***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates ... (**).

*Artikkel 34***Avaldamine**

Käesolev määrus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....

Euroopa Parlamendi nimel
president

...

Nõukogu nimel
eesistuja

...

(*) Palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise kuupäev.

(**) Palun sisestada kuupäev, mis saabub kolm aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva.

(***) Palun sisestada kuupäev, mis saabub kaks aastat pärast käesoleva määruse avaldamise kuupäeva.

I LISA

Puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele osutatav abi**a) Kindlaksmääratud bussijaamades antav abi**

Abi ja kord, mis on vajalik, et võimaldada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutel:

- teatada oma saabumisest jaama ja edastada soov abi saamiseks määratud punktides;
- liikuda määratud punktist registreerimislaua juurde, ooteruumi ja väljumiskohta;
- siseneda sõidukisse, vajaduse korral lifti, ratastooli või muu vajaliku abiga;
- pagas bussi paigutada;
- pagas bussist välja võtta;
- bussist väljuda;
- võtta bussi kaasa tunnustatud juhtkoer;
- liikuda oma kohani.

b) Abi osutamine bussis

Abi ja kord, mis on vajalik, et võimaldada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutel:

- saada sõitja taotluse korral kättesaadaval kujul olulist teavet reisi kohta;
- siseneda bussi / väljuda bussist peatuste ajal, kui bussis on peale juhi veel teisi töötajaid.

II LISA

Puudega inimeste alane koolitus**a) Puudega seotud teadlikkuse suurendamise koolitus**

Sõitjatega vahetult tegelevate töötajate koolitus hõlmab järgmist:

- füüsilise, meele- (kuulmine ja nägemine), varjatud või vaimupuudega sõitjate alane teadlikkus ja asjakohane suhtumine kõnealustesse sõitjatesse, kaasa arvatud see, kuidas teha vahet selliste isikute erinevatel võimel, kelle liikuvus, suunataju või suhtlemisvõime võib olla nõrgenenud;
- puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute ees seisvad takistused, sealhulgas suhtumise ning keskkonnaga seotud/füüsilised ja organisatsioonilised takistused;
- tunnustatud juhtkoerad, sealhulgas juhtkoerte ülesanded ja vajadused;
- ootamatute olukordade lahendamine;
- suhtlemisoskus ning viisid kurtide ja kuulmispuudega, nägemispuudega, kõnepuudega ja vaimupuudega inimestega suhtlemiseks;
- ratastoolide ja muude liikumisabivahendite hoolikas käitlemine, et vältida nende kahjustamist (kõikidele pagasi käitlemise eest vastutavatele töötajatele).

b) Puudega isikute abistamise koolitus

Puudega või piiratud liikumisvõimega isikut või isikuid vahetult abistavate töötajate koolitus hõlmab järgmist:

- ratastooli kasutavate isikute abistamine ratastooli istumisel ja sealt välja saamisel;
- tunnustatud juhtkoeraga reisivate puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute abistamise oskused, sealhulgas juhtkoerte ülesanded ja vajadused;
- pimedate ja osalise nägemispuudega sõitjate saatmiseks ning tunnustatud juhtkoertega tegelemiseks ja transportimiseks vajalikud võtted;
- arusaamine sellest, millist liiki seadmetega saab puudega või piiratud liikumisvõimega isikuid abistada, ja teadmised selliste seadmete käsitlemise kohta;
- bussi sisenemise ja bussist väljumisel kasutatavate abivahendite kasutamine ning teadmised bussi sisenemise ja bussist väljumisel kasutatavast asjakohasest abistamiskorrast, mis kaitseb puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute ohutust ja vääriskust;
- arusaamine usaldusväärse ja professionaalse abi vajalikkusest. Samuti teadlikkus sellest, et puudega sõitjad võivad tunda end reisi ajal haavatavana, kuna nad sõltuvad reisi ajal pakutavast abist;
- teadmised esmaabist.

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

I. SISSEJUHATUS

Komisjon esitas 4. detsembril 2008 ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta ⁽¹⁾.

Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise arvamuse vastu 23. aprillil 2009 ⁽²⁾.

Nõukogu saavutas 17. detsembril 2009 määruse eelnõu suhtes poliitilise kokkuleppe. Pärast õiguskeelelist viimistlemist võttis nõukogu Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 294 sätestatud seadusandliku tavamenetluse kohaselt 11. märtsil 2010 vastu oma esimese lugemise seisukoha.

Töö käigus võttis nõukogu arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust. Regioonide Komitee ei soovinud arvamust esitada.

II. ESIMISE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

1. Üldine taust

Ettepanek võtta vastu bussisõitjate õigusi käsitlev Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus on osa Euroopa Liidu üldisest eesmärgist tagada reisijate võrdne kohtlemine olenemata sellest, millise transpordiliigi nad on reisimiseks valinud. Samalaadsed õigusaktid on juba vastu võetud lennureisijate ⁽³⁾ ja rongireisijate ⁽⁴⁾ jaoks. Ettepanek sisaldab sätteid vastutuse kohta sõitjate surma või vigastuste korral ning nende pagasi kaotamise või kahjustamise korral, automaatseid lahendusi reisi katkemise korral, sätteid kaebuste ja hüvitamisviiside ning sõitjate teavitamise ja muude algatuste kohta. Lisaks on ettepanekus sätestatud eeskirjad puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute teavitamiseks ja abistamiseks.

Kuigi nõukogu nõustub komisjoniga ettepaneku eesmärgi osas, sisaldab nõukogu lähenemisviisi olulisi muudatusi võrreldes algse ettepanekuga. Mitmed kavandatud sätted olid vastuvõetamatud, sest nendega oleks kaasnenud liiga suur halduskoormus ja sellest tulenevad kulud vedajatele ja riiklikele ametiasutustele, ilma et see oleks toonud reisijatele lisaväärtust, mis oleks nimetatud ebamugavused üles kaalunud. Paljude muude sätete puhul muudeti liikmesriikides kehtivate erinevate õigusaktide arvesse võtmiseks sõnastust, et vältida vastuolu käesoleva määruse eelnõu ning olemasolevate riiklike ja ELi õigusaktide vahel. Samuti muudeti paljude muude sätete sõnastust eesmärgiga muuta määrus lihtsamaks ja täpsemaks.

Sellisest lähenemisviisist tulenevalt muudetakse nõukogu esimese lugemise seisukohaga komisjoni algset ettepanekut mõnevõrra, sõnastades selle ümber ja jättes mitmed sätted tekstist välja. See tähendab, et nõukogu jättis arvestamata kõik Euroopa Parlamendi esimese lugemise arvamuses sisalduvad muudatusettepanekud, mis olid seotud välja jäetud sätetega.

Nõukogu püüab saavutada tasakaalustatud lahendust, milles võetakse arvesse nii reisijate õigusi kui ka vajadust tagada peamiselt väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest koosneva bussiveondussektori majanduslik rentaablus, ning seetõttu lisati esimese lugemise seisukohta Euroopa Parlamendi muudatusettepanek nr 3.

⁽¹⁾ Dok 16933/08.

⁽²⁾ A6-0250/2009.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, 17.2.2004, lk 1), ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 14).

2. Peamised poliitilised küsimused

i) Reguleerimisala

Komisjoni ettepaneku kohaselt kohaldataks määrust üldiselt bussiettevõtjate pakutavaid liiniveidusid kasutavate sõitjate suhtes. Liikmesriigid võisid määruse kohaldamisalast välja jätta üksnes avaliku teenindamise lepingutega hõlmatud linna-, linnalähis- ja piirkondliku transpordi, kui nimetatud lepingutega tagatakse sõitjate õigused kavandatavas määruuses nõutava samaväärsel tasemel. Lisaks esitas Euroopa Parlament ühe muudatusettepaneku, mille kohaselt liikmesriikidel lubatakse eespool nimetatud tingimusel jätta määruse kohaldamisalast välja linna- ja linnalähis-transport, kuid mitte piirkondlik transport.

Nõukogu ei saanud nõustuda komisjoni pakutud reguleerimisalaga ega ka sellega seotud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutega (muudatusettepanekud 1, 2 ja 81), sest leidis, et linna-, linnalähis- ja piirkondlik transport kuuluvad subsidiaarsuse raamistiku alla.

Piirkondliku transpordi lisamine määruse reguleerimisalasse vastavalt Euroopa Parlamendi muudatusettepanekule võib tekitada probleeme nii reisijatele kui ka tegevusvaldkonnale. Suurtes linna- ja piirkondades käitavad ettevõtjad tavaliselt kogu transpordivõrku, mis hõlmab bussi-, metroo-, pendelrongi- ja trammiteenusid. Sageli on kõik need teenused linna-, linnalähis- ja piirkondlikku laadi. Vaid linna- ja linnalähisteenusete määruse kohaldamisalast välja jätmine tähendaks, et osale neist transpordivõrkudest kohaldataks kaugliinide jaoks ette nähtud eeskirju. Neid transpordivõrke käitavad ettevõtjad peaksid siis sama võrgu raames tegelema mitme hüvitissüsteemiga, millest mõni ei ole tegelikult selle transpordiliigi jaoks sobiv. Samuti tekitaks see segadust neid transpordivõrke kasutavates reisijates, sest neil oleks raske aru saada, milliseid eeskirju tegelikult kohaldatakse.

Kuna kehtiv rongireisijate õigusi käsitlev määrus sisaldab piirkondlike rongiteenusete suhtes erandi tegemise võimalust, siis võiks samasuguse sätte puudumine bussisõitjate õigusi käsitlevas määruuses moonutada kahe sektori vahelist konkurentsi. Ning sageli on bussi- ja rongiteenused teineteisele alternatiiviks.

Seetõttu ei olnud reguleerimisalaga seotud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud nõukogule vastuvõetavad. Seega teeb nõukogu ettepaneku, et määruse eelnõu tuleks kohaldada riiklikke ja rahvusvahelisi liiniveo teenuseid kasutavate reisijate suhtes, kuid koos võimalusega teha riiklikul tasandil erand linnaliinivedude, linnalähiste liinivedude ja piirkondlike liinivedude suhtes. Lisaks võtab nõukogu kasutusele sätte, millega tagatakse teatavate põhiõiguste kohaldamine eranditult kõigi bussiteenusete suhtes (st puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute mittediskrimineerivad lepingutingimused ja tariifid ning õigus transpordile ning sellega seotud erandid).

Liikmesriikidel on õigus jätta määruse reguleerimisalast välja riigisisese liiniveod, kusjuures sellise erandi võib teha kuni viieks aastaks ning seda võib kaks korda pikendada. Lisaks võivad liikmesriigid maksimaalselt viieks aastaks jätta määruse reguleerimisalast välja teatavad liiniveod, mille oluline osa, sealhulgas vähemalt üks sõiduplaanijärgne peatus, toimub väljaspool ELi; sellist erandit võib uuendada.

Seoses reguleerimisalaga on erisättega samuti ette nähtud, et liikmesriigid, kes suudavad oma siseriiklike eeskirjadega tagada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele kavandatava määruusega võrreldes vähemalt samaväärse kaitsetaseme, võivad täiel määral säilitada oma siseriiklikud eeskirjad.

ii) Muudatused infrastruktuuris

Infrastruktuuri osas on nõukogu valmis julgustama ja toetama iga algatust, mis on seotud uute seadmete ja infrastruktuuriga, mis tuleb soetada või ehitada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute vajadustega arvestamiseks, nagu on põhjendustes selgesõnaliselt väljendatud. Kuid käesolev määrus kuulub tarbijakaitsealaste õigusaktide valdkonda ega saa seetõttu sisaldada tehniliste nõuetega seotud kohustusi vedajatele, et nad kohandaksid või vahetaksid välja sõidukid või infrastruktuuri ja bussijaamade seadmed. Seetõttu ei olnud võimalik aktepteerida Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid, mis on seotud infrastruktuuri muudatustega (muudatusettepanekud 6–10).

iii) Hüvitamine ja abi õnnetuste korral

Komisjoni ettepanekus sätestatakse eeskirjad, mis käsitlevad bussiettevõtjate vastutust sõitjate ja nende pagasi eest. Sõitjad saaksid kasu sellest, kui bussiettevõtjate vastutuse suhtes kohaldataks ühetaolisi eeskirju. Kahju puhul, mille hüvitissumma on kuni 220 000 eurot, peaks bussiettevõtjal olema otsene vastutus, st ta ei saa oma vastutust vältida, tõendades, et õnnetus ei juhtunud tema süül. Üle 220 000 eurot ulatava hüvitissumma puhul sõltub veoettevõtja piiramatu vastutus sellest, kas õnnetus juhtus tema süül või mitte. Õnnetuse tõttu kannatanud sõitjatel on õigus ettemaksetele, et lahendada majanduslikke raskusi, millesse nemad või nende pereliikmed nende surma või vigastuse tõttu satuvad.

Kuid liikmesriikides kehtivad vastutuskorrad on väga erinevad vastutuse aluse osas (otsene piiramatu vastutus, otsene vastutus võimalusega teha erandeid vääramatu jõu juhtumite puhul ja süül põhinev vastutus), ning neid ei saa ühildada. Pealegi põhinevad liikmesriikide õigusnormid osaliselt direktiivil 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta („liikluskindlustuse direktiiv“) ja osaliselt siseriiklikul õigusel, mis läheb ELi õigusest kaugemale. Need tekstid juba reguleerivad vastutust seoses bussisõitjatega ning on väga oluline vältida vastuolu käesoleva teksti ja eespool nimetatud liikluskindlustuse direktiivi vahel.

Seetõttu valis nõukogu lähenemisviisi, mis põhineb olemasoleval süsteemil, täiendades seda samas mõningate ühtlustavate põhielementidega. Kavas on kehtestada miinimumsumma sõitja ja pagasiühiku kohta: 220 000 eurot sõitja surma või vigastuse korral. Pagasi kaotamiseks või kahjustumise korral 500 eurot linnaliinivedude, linnalähiste liinivedude ja piirkondlike liinivedude puhul ning 1 200 eurot muude liinivedude puhul. See viiks pagasi eest makstava hüvitise vastavusse rongireisijate õigusi käsitleva määruse vastavate sätetega, võttes samas arvesse linnaliinivedude, linnalähiste liinivedude ja piirkondlike liinivedude erisusi. Ratastoolide, muude liikumisabivahendite või abivahendite osas nähakse nõukogu tekstis ette nende maksumuse täielik hüvitamine igal juhul, käsitamata neid tavalise pagasina, isegi kui kahjustumine toimus abi osutamise ajal (vastavalt Euroopa Parlamendi muudatusettepaneku 46 mõttele).

Lisaks on teksti kohandatud, et näha ette sõitjate abistamine seoses nende koheste praktiliste vajadustega pärast õnnetust. Liikluskindlustuse direktiiv seda sätet ei sisalda ja sellest tuleneb bussisõitjatele tegelik kasu, ilma et sellega kaasneks bussiettevõtjatele märkimisväärset halduskoormuse kasvu.

Eespool toodud silmas pidades ei saanud nõukogu aktsepteerida ei komisjoni pakutud lähenemisviisi ega vastutusega seotud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid (muudatusettepanekud 18–24).

iv) Puudega ja piiratud liikumisvõimega isikute õigused

Nõukogu toetab igati komisjoni eesmärki tagada puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele mittediskrimineeriv juurdepääs bussidele. Seetõttu järgib nõukogu hoolikalt komisjoni ettepanekut, kuid muudab mõningaid sätteid, et muuta need teostatavaks ning neid mõnevõrra lihtsustada ja täpsustada. Kõnealuse peatüki puhul lisas nõukogu oma teksti mitu Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut kas täielikult, osaliselt või põhimõtteliselt.

Veoteenuse kasutamise õiguse puhul tehtavate erandite osas tegi komisjon ettepaneku, et puudega isikute vedamisest võib keelduda ohutusnõuete või sõiduki mõõtmete tõttu. Nõukogu on lisanud mitmeid täiendusi, milles osutatakse sõiduki mõõtmete asemel selle konstruktsioonile, võttes seega sisuliselt või põhimõtteliselt arvesse Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid 26 ja 27. Lisaks nõustus nõukogu ka muudatusettepanekuga 73 selles osas, mis käsitleb puudega või piiratud liikumisvõimega isikule bussi sisenemise keelamise korral pakutavaid valikuvõimalusi.

Algse ettepaneku kohaselt saaks vedaja nõuda, et puudega või piiratud liikumisvõimega isikut saadaks teine isik, kes on võimeline teda abistama. Kui vedaja esitab reisijateveeteenuse puhul sellise nõude, siis nõukogu esimese lugemise seisukoha kohaselt tuleb saatjale võimaldada tasuta sõit ja võimaluse korral istekoht puudega või piiratud liikumisvõimega isiku kõrval. See säte sisaldab sisuliselt Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut 29.

Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekstis on ette nähtud mittediskrimineerivad juurdepääsutingimused ning nende puudega või piiratud liikumisvõimega isikutele sobivas vormis avalikult kättesaadavaks tegemine, aktsepteerides seega osaliselt või täielikult Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid 31 ja 32. Lisaks teeb komisjon internetis kättesaadavaks nimekirja liikmesriikide poolt kindlaks määratud bussijaamadest, kus antakse abi puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele, nagu soovitati Euroopa Parlamendi muudatusettepanekus 36.

Puudega või piiratud liikumisvõimega isiku abistamine toimub tingimusel, et asjaomane isik teatab abi vajamisest vedajale või bussijaama käitajale vähemalt kaks tööpäeva ette (komisjoni ettepanekus 48 tundi) ning saabub kindlaksmääratud punkti vähemalt 60 minutit enne avaldatud väljumisaega. Seega ei nõustunud nõukogu muudatusettepanekuga 39, milles soovitati lühemat ajavahemikku (24 tundi). Lisaks peaks reisija, kellel on istekohaga seotud erivajadusi, teavitama vedajat sellistest vajadustest broneeringu tegemise ajal, kui vajadus on sellel ajal teada. See nõukogu lisatud täiendav nõue võimaldab vedajal kõnealuseid erivajadusi arvestada ja osutada asjaomasele isikule parimat võimalikku teenust.

Bussis osutatava abi osas piiras nõukogu komisjoni algse ettepaneku ulatust. Nõukogu tekstis on ette nähtud, et kättesaadaval kujul tuleb anda olulist teavet, samuti abi bussi sisenemiseks ja bussist väljumiseks peatuste ajal; viimast küll ainult juhul, kui bussis on peale juhi veel teisi töötajaid. Sellega võetakse arvesse asjaolu, et enamikes sõidukites on ainult bussijuht ning abi andmine reisi ajal avaldab mõju juhi tööajale ja seega ohutusnõuetele.

Puudega või piiratud liikumisvõimega isikuid tuleb abistada tasuta liikmesriikide poolt kindlaks määratud, mehitatud bussijaamades ning vahetut abi osutavad töötajad peaksid olema saanud piisava väljaõppe, mis võimaldab neil kõnealuseid isikuid abistada. Sõitjatega vahetult tegelevad töötajad, sealhulgas bussijuhid, peaksid saama puudega seotud teadlikkuse suurendamise koolitust.

v) *Sõitjate õigused reisi tühistamise või hilinemise korral*

Komisjoni ettepanekus sätestati bussiettevõtjate kohustused reisi katkemise korral reisi tühistamise või hilinemise tõttu. Bussiettevõtjad peaksid hüvitama kuni 100 % piletihinna, kui nad ei paku alternatiivset teenust või nõutavat teavet.

Kuigi nõukogu toetab täielikult põhimõtet, et vedajad ja bussijaamade käitajad peaksid hoolitsema oma reisijate eest, muutis ta komisjoni ettepanekut, et võtta arvesse bussiveondussektori struktuuri eripära. Lepiti kokku erinev lähenemisviis sõitjate suhtes, kes alustavad reisi bussijaamast, ja sõitjate suhtes, kes alustavad reisi bussipeatusest, sest ei ole võimalik ega mõistlik pakkuda näiteks bussipeatuses samal tasemel teavitamist hilinemiste kohta võrreldes mehitatud bussijaamaga.

Reisi tühistamise või selle hilinemise korral rohkem kui kahe tunni võrra, võib sõitja valida, kas jätkata reisi sama transpordiliiki kasutades, marsruuti muuta või paluda piletihinna hüvitamist (hüvitise maksmine toimub 14 päeva jooksul pärast sündmuse toimumist ja vajaduse korral võimaldatakse tasuta tagasisõit). Kui üle kolme tunni kestva reisi väljumine bussijaamast hilineb rohkem kui kaks tundi, siis on vedaja kohustatud pakkuma sõitjatele einet või suupisteid (vastavalt Euroopa Parlamendi muudatusettepaneku 53 mõttele), kuid tal ei ole kohustust pakkuda majutust, kuigi ta peab osutama abi majutuse otsimisel. Kuid erinevalt meritsi reisijatest ja rongireisijatest ei ole bussisõitjatele ette nähtud täiendavaid hüvitisi (mida makstaks lisaks piletihinna hüvitamisele). Hüvitamise ja majutusega seotud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid ei ole seega arvesse võetud (muudatusettepanekud 49, 50, 51, 52, 54 ja 55).

Euroopa Parlament lisas mõned muudatused seoses saabumisel hilinemise korral makstava hüvitise ja abiga ning sellega seotud erandid vääramatul jõul korral (muudatusettepanekud 56 ja 57), vabastades vedaja seega vastutusest kahju eest, mis on põhjustatud asjaoludest, mis ei ole bussi-veoteenusega seotud ja mida ta ei oleks saanud ette näha. Nõukogu ei võtnud neid muudatusettepanekuid arvesse, sest tekstis ei ole ette nähtud mingeid sätteid hüvitise maksmiseks saabumise hilinemise korral.

Selline hüvitamine tooks kaasa bussiettevõtjate täiendava vastutuse ning oleks liialt koormav; lisaks avaldaks see bussijuhtidele survet iga hinna eest sõiduplaanist kinni pidada, mis seaks ohtu liiklusohutuse.

Nõukogu võttis arvesse muudatusettepanekut 58, mis käsitleb kättesaadavas vormis teabe edastamist puudega ja piiratud liikumisvõimega isikutele.

vi) *Teavet, kaebuste lahendamist ja jõustamise eest vastutavaid siseriiklikke asutusi käsitlevad üldeeskirjad*

Nõukogu esimese lugemise seisukoha kohaselt annavad vedajad ja bussijaamade käitajad oma pädevuse piires sõitjatele piisavat teavet kogu reisi vältel ning võimaluse korral kättesaadaval kujul. Lisaks annavad nad sõitjatele asjakohast ja arusaadavat teavet nende õiguste kohta, vastavalt Euroopa Parlamendi muudatusettepaneku 62 mõttele.

Kaebuste osas sisaldas komisjoni ettepanek eeskirju selle kohta, kuidas vedajad peaksid neid lahendama, eelkõige kaugeleulatuvaid õiguslikke tagajärgi kaebustele reageerimata jätmise korral.

Nõustudes küll põhimõtteliselt komisjoni ettepanekus sisalduvaga, muudab nõukogu süsteemi paindlikumaks, et vältida ettenägematu tagajärgi liikmesriikide õigussüsteemile või haldusstruktuurile. Sellega seoses ja vältimaks täiendavat bürokraatiat ei võtnud nõukogu arvesse Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut 64, mis sisaldab bussiettevõtjate kohustust esitada iga aasta üksikasjalik aruanne saadud kaebuste kohta.

Lisaks tegi parlament ettepaneku, et jõustamise eest vastutavad siseriiklikud asutused peaksid olema sõltumatud (muudatusettepanek 65). Nõukogu esimese lugemise seisukohas täpsustatakse veelgi selgemalt, et nimetatud asutused peaksid olema sõltumatud vedajatest, reisikorraldajatest ja bussijaamade käitajatest.

vii) *Määruse kohaldamise alguskuupäev*

Komisjoni ettepaneku kohaselt oleks määrus jõustunud kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja määrust oleks hakatud kohaldama aasta möödumisel selle avaldamiskuupäevast.

Nõukogu esimese lugemise seisukohas on ette nähtud, et määrust hakatakse kohaldama kaks aastat pärast selle avaldamist, võttes seega sisuliselt arvesse Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut 69.

3. Muud Euroopa Parlamendi vastuvõetud muudatusettepanekud

Ülejäänud muudatusettepanekud, mida nõukogu esimese lugemise seisukohas ei ole arvestatud, puudutavad järgmisi küsimusi:

- muudatused mõistetes „veoleping” (muudatusettepanek 13), „piletimüüja” (muudatusettepanek 14), „reisikorraldaja” (muudatusettepanek 15) ja „tühistamine” (muudatusettepanek 16);
- uus mõiste „kättesaadav viis” (muudatusettepanek 17);
- viide „isikutele, kes ei saa reisida ilma abita kõrge või noore ea tõttu” (muudatusettepanek 34);
- abi kohandamine puudega või piiratud liikumisvõimega isiku individuaalsetele vajadustele (muudatusettepanek 35);

- vajadus tagada, et sõitja saab kinnituse, et abivajadusest on teavitatud (muudatusettepanek 40);
- käesoleva määruse alusel antud hüvitise võib täiendavast hüvitisest maha arvata (muudatusettepanek 59);
- määruse sätete rikkumise korral kohaldatavad karistused, mis võivad hõlmata hüvitise maksmise kohustust asjaomasele isikule (muudatusettepanek 68);
- määruse lisasid käsitlevad muudatusettepanekud 70, 71 ja 72.

III. JÄRELDUS

Nõukogu on oma esimese lugemise seisukoha koostamisel võtnud täiel määral arvesse komisjoni ettepanekut ja Euroopa Parlamendi esimese lugemise arvamust. Euroopa Parlamendi muudatusettepanekute osas on nõukogu arvamusel, et nõukogu esimese lugemise seisukohas sisaldub kas põhimõtteliselt, osaliselt või täielikult oluline osa Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutest.
